

31. ELOKUUTA 2023

MIKKELIN SEUDUN TYÖVOIMAPALVELUT

PALVELUSUUNNITELMA

TE2024 E-SAVO -HANKE
MIKKELIN KAUPUNKI, ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO (AKKE-RAHOITUS)
Mikkeli

Sisällysluettelo

Työvoimapalvelujen palvelusuunnitelma	2
Elinkeinorakenne koko Etelä-Savossa.....	3
1. Palvelusuunnittelun tavoitteet ja periaatteet	4
Palvelusuunnittelun strategiset tavoitteet	4
Yhteys maakunnan ja kuntien strategioihin.....	5
Palvelusuunnitelman toteuttamisen strategiset toimet	5
Työvoimapalvelujen elinvoimatavoitteet	6
Mikkelin seudun työvoimapalveluiden mittarit ja seuranta.....	6
2. Järjestämisvastuu.....	7
Kuntien yhteistoimintamalli	7
3. Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen	7
Henkilöstövoimavarat Mikkelin seudun työvoimapalveluissa	8
4. Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut	8
TE-palvelut vuonna 2025	9
5. Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen	12
Kriteerit vakituiselle toimipisteelle	12
6. Yhteistyötahot ja –muodot	13
7. Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen	15
Työperäinen maahanmuutto.....	15
Kotoutuminen.....	16
Työvoiman ja työpaikkojen kohtaanto ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen.....	16
8. Varautuminen rakennemuutostilanteisiin.....	17
9. Palvelusuunnittelun eteneminen	18

Työvoimapalvelujen palvelusuunnitelma

Työvoima- ja elinkeinopalvelujen siirto valtiolta paikallistasolle tapahtuu vuoden 2025 alusta alkaen. Uudistuksella tavoitellaan työllisyysalueelle sopivia palvelurakenteita, jotka edistävät työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työvoimapalveluiden tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kuntien elinkeinopalvelut, koulutuspalvelut ja työvoimapalvelut tukevat kohdennettujen työmarkkinoiden tarpeisiin vastaamista.

Työ- ja elinkeinopalvelujen uudistuksen tarkoitus on tuoda julkiset työnvälityspalvelut lähemmäs kuntalaisia ja asiakkaita. Tällä tarkoitetaan muun muassa parempaa yhteyttä työnantajiin ja yrityksiin, kuntien elinkeinoiden kehittämistä työllisyysneuvonpidon kautta, sekä kuntien veto- ja pitovoiman vahvistamista. Laki julkisista työvoimapalveluista hyväksyttiin eduskunnassa maaliskuussa 2023.

Etelä-Savon työ- ja elinkeinotoimiston tämänhetkiselle toiminta-alueelle suunnitellaan ensisijaisesti kahta työllisyysaluetta, Mikkelin ja Savonlinnan ympärille. Tämä palvelusuunnitelma keskittyy *Mikkelin seudun työllisyysalueeseen* jo sitoutuneiden kuntien palvelujen suunnitteluun. Nämä periaatteet ovat palvelujen suunnittelussa pohjana, mikäli alue laajenee Pieksämäen kaupungin tai Savonlinnan seudun kuntien osalta. Uudesta palvelusta käytetään nimeä *Mikkelin seudun työvoimapalvelut*. Edellä mainittujen liittyessä samaan työllisyysalueeseen Mikkelin seudun kanssa, käytetään nimiä *Etelä-Savon työllisyysalue ja Etelä-Savon työvoimapalvelut*.

Työllisyysalueen muodostamisessa yksi kriteeri on riittävä rahoitus, jotta voidaan turvata laadukkaat ja vaikuttavat palvelut. Toinen kriteeri on hyvä kuntayhteistyö ja luonnolliset työssäkäyntialueet.

Etelä-Savon kunnista Mikkelin kaupunki on ainoa, joka pystyy luomaan oman työllisyysalueen yli 20 000 hengen työvoimapohjan perusteella. Mikkelin ja lähikuntien etu ja vahvuus on kuitenkin yhteistyössä ja seudullisesti tuotetuissa palveluissa. Mikkeli on kutsunut Etelä-Savon kunnat mukaansa yhteiseen työllisyysalueeseen huhtikuussa 2023. Mukaan valmisteluun sitoutuivat Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala. Lisäksi suunnittelussa on mukana Pieksämäki, **joka valmistelee liittymistä Mikkelin seudun työllisyysalueeseen ja vaihtoehtona Keski-Savon työllisyysalueeseen yhdessä Varkauden, Leppävirran ja Joroisten kanssa.**

Suunniteltu Mikkelin seudun työllisyysalue on yhtenäinen ja sillä on pitkät perinteet yhteistyöstä työssäkäyntialueena sekä elinkeinotoiminnan ja seudullisen kehittämisen osalta. Työllisyysalueeseen kuuluu **(kaksi)** kaupunkikeskusta, Mikkeli ja **Pieksämäki**. Mikkeli vastuukuntana huolehtii koko alueen työvoimapalveluista. Mikkeli vastaa tulevan työllisyysalueen lakisääteisten palvelujen järjestämisestä, yhdenvertaisesta saatavuudesta, tuottamistavasta, laadun määrittelemisestä, valvonnasta ja viranomaisen toimivallan käyttämisestä.

Savonlinna hakee poikkeuslupaa yhdessä Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan kanssa työllisyysalueelle, jonka yhteenlaskettu työvoima alittaa vaaditun 20 000, ollen yhteensä noin 16 600 (v. 2021). Mikäli Savonlinna ei saa poikkeuslupaa, Savonlinnan seudun kunnat ovat mukana koko Etelä-Savon maakunnan kattavassa yhteisessä työllisyysalueessa. Tällöin järjestämisvastuukuntana toimii Mikkeli.

Tulevan Mikkelin seudun työllisyysalueen väestöpohja on yhteensä noin 74 700 **92 000**, mikä on **57 70** % koko Etelä-Savon maakunnan väestöstä. Alueen työvoima eli työkäisten

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

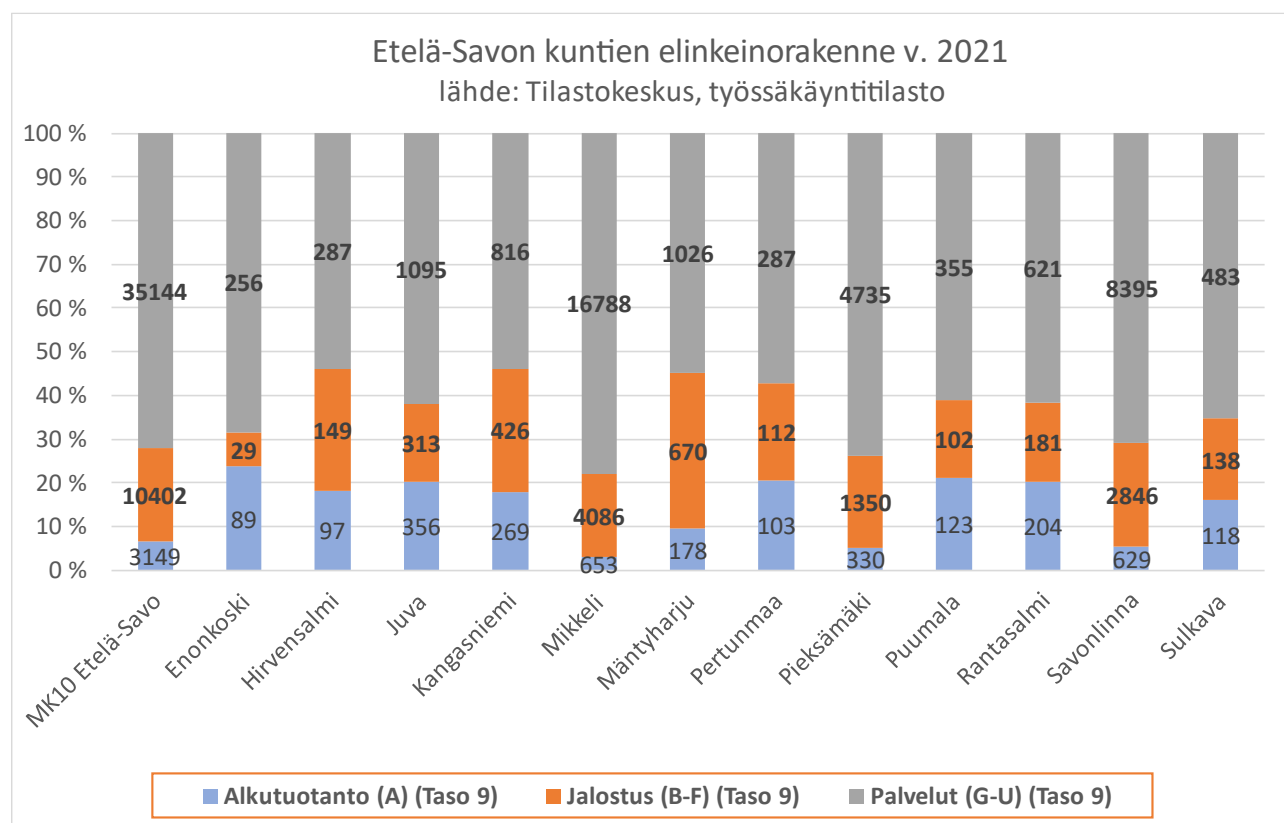
määrä on 32 500 **39 600**, samoin 57 **70** % koko Etelä-Savon maakunnan työvoimasta. Mikkelin kaupungissa asuu vastaavasti 57 % tulevan työllisyysalueen työvoimasta.

Elinkeinorakenne koko Etelä-Savossa

Palveluiksi laskettavat toimialat ovat Etelä-Savon kuntien suurin työllistäjä. Etelä-Savon työpaikoista 72 % on palvelualoilla, 21 % jalostusta ja vain 6 % alkutuotantoa. Alkutuotanto painottuu vahvasti väestöltään pienempiin kuntiin, kuten Enonkoski, Puumala, Rantasalmi ja Juva, joiden työpaikoista vähintään 20 % on alkutuotantoa.

Jalostuksen osalta Mäntyharju on selkeä kärkikunta 36 % osuudella kunnan työpaikoista. Hirvensalmen, Kangasniemen ja Savonlinnan työpaikoista noin neljännes on teollisuuden jalostustehtäviä.

Palveluala on laaja käsite ja käsittää kaupan ja julkisen hallinnon lisäksi myös kuljetusalan tehtäviä sekä terveys- ja sosiaalipalveluita. Valtaosa Etelä-Savon työpaikoista onkin palvelusektorilla ja kaupungit nousevat tässä luonnollisesti esiin. Mikkelin kaupungissa jopa 78 % työpaikoista on palvelualalla, ja Pieksämäellä ja Savonlinnassa yli 70 %.

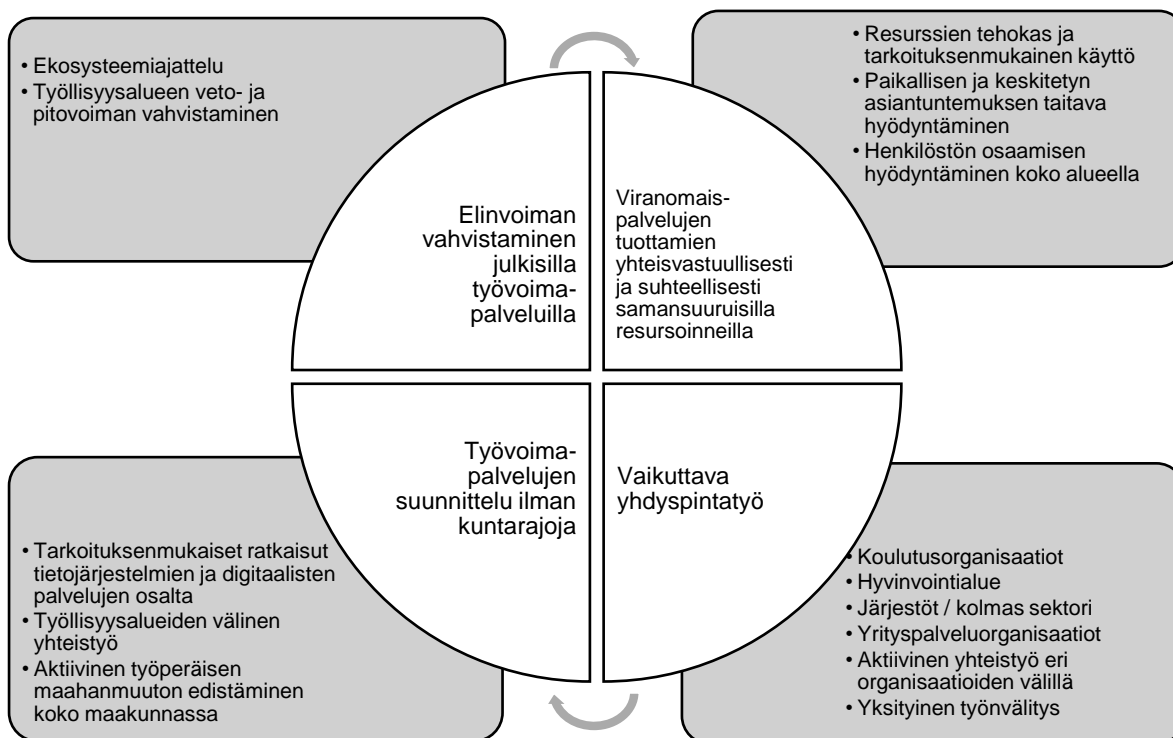

Liikevaihdollisesti kovin nousija viime vuosina on ollut teollisuus, mutta suhdanteet ovat olleet kasvussa kaikilla toimialoilla. Hitain kehittyjä on tukku- ja vähittäiskauppa. Suurin osa palkkatyöstä tehdään yhä vakituisissa kokoaikaisissa työsuhteissa.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

1. Palvelusuunnittelun tavoitteet ja periaatteet

Palvelusuunnittelun periaatteet

Palvelusuunnittelun strategiset tavoitteet

Tulevia työvoimapalveluita suunnitellaan strategian näkökulmasta jo ennen työllisyysalueiden muodostamista. Tavoitteet ja askelmerkit on hyvä yhdistää jo olemassa oleviin strategioihin sekä kuntalaisen hyvinvoinnin, että kuntien elinvoiman ja elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta.

Vastuukunta voi sopia viranomaistehtävien hoidosta muiden kuntien kanssa. Lähtökohtaisesti viranomaistehtävien hoidon jakamiselle ei ole tarvetta työllisyysalueella, vaan Mikkelin seudun työvoimapalvelut tuottaa lakisääteiset työvoimapalvelut koko alueelle. Perusteluina on riittävän osaamisen tason ja tasalaatuisten palveluiden ylläpito koko työllisyysalueella ilman kuntarajojen tuomia rajoituksia. Palveluiden strategisen suunnittelun myötä vaihtoehtoiset toteutustavat ovat kuitenkin mahdollisia. Suunnitteluprosessin aikana määritellään, mitkä palvelut tuotetaan keskitetysti Mikkelin seudun työvoimapalveluiden toimesta, ja mitä lisäpalveluja kunnat voivat tuottaa. Joitakin palveluita on luonnollista myös toteuttaa yhteistyössä sopimalla muiden työllisyysalueiden kanssa. Savonlinnan seudun työllisyysalueen kanssa työstetään jo aiesopimusta yhteistä palveluista.

Strategisen suunnitteluun kuuluu myös työvoimapalvelujen integrointi osaksi kuntien omaa elinvoimatehtävää. Vaikka vastuukuntana on tällä alueella Mikkelin seutu, suunnitellaan palvelut, palvelukanavat ja toimipaikkaverkosto sellaiseksi, että tämä on mahdollista. Jokainen kunta on vapaa edistämään työllisyyttään ja elinvoimaansa parhaaksi katsomallaan tavalla kunnan omien toimialojen mukaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi työllisyysneuvonhoidon lisäpalvelujen,

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

yrittäjille ja työnantajille kohdennettujen palvelujen ja muiden työllisyyttä edistävien palvelujen tuottamista.

Yhteys maakunnan ja kuntien strategioihin

Etelä-Savon maakunnan, kaupunkien ja kuntien strategioita yhdistää osaavan ja hyvinvoiva henkilöstön huomioiminen, ennakoiva ja reagoiva ote toimintaympäristön muutoksiin, digitaalisuuden hyödyntäminen ja yrittäjämönteisyys. Kaikissa strategioissa painotetaan yrittäjyyden ja työllisyyden edistämistä, työpaikkojen säilyttämistä ja uusien syntymistä, yrittäjämönteisyyden lisäämistä ja osaavan työvoiman houkutteluun panostamista. Tärkeäksi koetaan myös oppilaitosyhteistyön, koulutuspalvelujen tuottajien verkostoitumisen ja opiskelijoiden kiinnittämisen tukeminen.

Maakunnan asukkaille taataan saavutettava palvelurakenne ja -tarjonta. Tärkeäksi koetaan myös asukas- ja työvoimamarkkinointi, toisen asteen opintotarjonnan laajentaminen ja työvoiman osaamisen kehittäminen myös digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntämällä. Kuntien elinvoiman perustana nähdään yrittäjyys ja sille suotuista ilmapiiri ja ympäristö. Kunnissa luotetaan yhdessä tekemiseen ja kuntalaisten osallistamiseen toimintaan.

Etelä-Savolaisten elämänlaadun kohottajana ovat ympäristön puhtaus, sujuva arki, osallisuus ja lähivaikuttaminen. Työhyvinvointiin panostaminen ja digitaalisten palveluiden saavutettavuuden parantaminen lisäävät monipaikkaisen työn edellytyksiä. Työn monipaikkaisuus ja yrittämisen mahdollisuudet tuovat kaivattua pitovoimaa. Yrittäjyyskasvatukseen ja yrittäjänvaihdosten sujuvuuteen lisätään fokusta.

Tunnistettuja muutostekijöitä ovat mm. työn murros, paikkariippumattomuus, osaamisen keskittyminen ja jatkuva oppiminen, digitalisaatio ja kansainvälistyminen, kiertotalous ja informaatiotulva. Ikääntyvä väestö, muuttuvat toimialat ja työelämä, sekä kasvun ja kehittymisen tarve luovat kohtaantohaasteen, jonka yhdeksi ratkaisuksi nähdään työperäinen maahanmuutto ja tehokas kotouttaminen. Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi ja monipuoliset koulutusmahdollisuudet, työelämäyhteistyö ja kansainvälinen verkostoituminen vastaavat joustavasti työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Koulutusten järjestäjien yhteistyö ja täydennys- ja uudelleenkouluksiin panostaminen tehostaa työmarkkinoiden toimivuutta.

Tavoitteellinen tietoliikenneverkon rakentuminen ja digitaalisten valmiuksien lisääminen mahdollistavat monipaikkaisuutta ja matkailun kasvamista toimialana. Valtion, kuntien, maakunnan, hyvinvointialueen, yritysten ja järjestöjen välinen yhteistyö tuovat tuloksia koko maakuntaan.

Palvelusuunnitelman toteuttamisen strategiset toimet

Mikkelin kaupungin organisaatioon perustetaan työllisyydenhoidon toteuttamiseen uusi toimielin, lautakunta ja työvoimapalvelujohtajan virka. Toimielimen tarkempi kuvaus on kohdassa 2. Järjestämisvastuu. Työllisyysalueita muodostettaessa käydään neuvotteluja työllisyysalueiden kesken yhteisesti toteutettavista palveluista ja laaditaan aiesopimus neuvottelujen pohjaksi.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Työllisyysalueelle laaditaan työllisyysohjelma, joka ohjaa toimintaa, palveluprosesseja ja yhteyttä muuhun elinkeinojen kehittämiseen. Työllisyysohjelma nojaa kuntien strategioihin ja ottaa huomioon kuntien tahtotilan työllisyyden hoidossa. Työllisyysohjelman laatii lautakunta yhdessä kuntien ja asiantuntijoiden kanssa.

Strategian tueksi ja uusia työvoimapalveluja ohjaamaan tuotetaan työllisyysalueen kuntien ja yhteistyökumppaneiden kesken prosessi, jolla luodaan työvoimapalveluille visio, missio ja arvot. Palvelusuunnittelun aikana visiona toimii ”Suomen parhaat työvoimapalvelut”.

Myös ennakoinnin ja tiedolla johtamisen työkalut ja datan hallinta otetaan aktiiviseen tarkasteluun. Työmarkkinoiden seuranta ja ennakoivan otteen vahvistaminen koulutuspalveluntuottajien ja elinkeinotoimijoiden suuntaan mahdollistavat joustavan ja nopean reagoinnin työmarkkinoilla tapahtuviin suhdannevaihteluihin.

Työvoimapalvelujen elinvoimatavoitteet

Työvoimapalveluja suunnitellessa vahvimmat elinvoimaa lisäävät tavoitteet ovat työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen, työttömyyden vähentäminen, aloittavien yrittäjien tukeminen, yritysten toimintaedellytysten turvaaminen, työvoiman osaamisen lisääminen, kohtaanto-ongelmien ratkaiseminen, rakennemuutokseen sopeutuminen ja sen ennakointi. Lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään erityisryhmien hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämiseen, nuorten työllisyyden nostoon ja työperäisen maahanmuuton sekä kotoutumisen tehostamiseen.

Näiden tavoitteiden täytyminen vaatii työllisyysalueelta veto-, lumo-, ja pitovoimatekijöiden löytämistä. Niiden kehittäminen ja hyödyntäminen tukevat koko maakunnan työvoimapalveluja.

Mikkelin seudun työvoimapalveluiden mittarit ja seuranta

Työ- ja elinkeinoministeriö, KEHA-keskus ja Etelä-Savon ELY-keskus seuraavat lakisääteisiä työllisyysmittareita. Mikkelin seudun työvoimapalvelut seuraa näiden lisäksi kustannustehokkuutta, ostopalvelujen vaikuttavuutta ja budjetin käyttöä erikseen määriteltävillä mittareilla ja tavoilla. Työvoimapalvelujen mittareilla varmistetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Palvelukohtaiset mittarit ja niiden seuranta erityisesti yhteistyön rajapinnoilla toteutettavien palvelujen osalta määritellään suunnittelun yhteydessä.

Työvoimapalvelujen seuranta toimii päivittäisen tiedolla johtamisen työkaluna. Seurantaa varten tulee valmistella työkaluja ja mittarointia itse niiltä osin mitä ei valtion tarjoamien järjestelmien mukana tule. KEHA-keskus kehittää jo nyt laajaa seuranta- ja raportointikokonaisuutta ja ottaa huomioon kaikki työvoimapalveluiden kannalta olennaiset prosessit. Kokonaisuudessa nousee esiin se, miten turvataan kuntien pääsy itseään koskevaan työnhakijadataan. KEHA tuottaa monipuolisia toiminnallisuuksia ja työkaluja tiedolla johtamisen tueksi. Valtion asiakastietojärjestelmien datan hyödyntäminen tiedolla johtamisessa ja kuntien omassa toiminnassa helpottuu.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

2. Järjestämismvastuu

Kuntien yhteistoimintamalli

Etelä-Savon alueella on päätetty järjestää työvoimapalvelut järjestämismvastuuperiaatteella. Mikkelin seudun työvoimapalveluissa ovat mukana läntisen Etelä-Savon kunnat: Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkelin, Mäntyharju, Pertunmaa, (Pieksämäen kaupunki) ja Puumala. Nämä kunnat siirtävät järjestämissopimuksella järjestämismvastuunsa Mikkelille.

Mikkelin kaupungin hallintoon perustetaan uusi työllisyydenhoidon toimiala, jolle rekrytoidaan työllisyysjohtaja. Toimialaa ohjaa lautakunta, jossa on 10 jäsentä. Jäsenistä 5 on Mikkelin kaupunginvaltuuston asettamia ja 5 muuta asetetaan työllisyysalueen muista kunnista. Lautakunta hyväksyy työvoimapalveluiden tavoitteet ja budjetin ja seuraa niiden toteutumista. Tavoitteiden avulla ohjataan työvoimapalvelujen palvelutuotantoa, palvelujen kehittämistä, kustannustehokkuutta, henkilöstövoimavarojen käyttöä sekä tiedolla johtamista.

Lautakunta tekee viranomaispäätöksiä kuten valitsee työvoimapalvelujen johtajan, ja tuo kaupungin- ja kuntien hallituksille ja valtuustoille työllisyysalueeseen ja työvoimapalveluihin liittyviä katsauksia ja päätösesityksiä. Lautakunta kokoontuu useita kertoja vuodessa. Esittelijänä toimii Mikkelin kaupungin työllisyysalueen johtaja.

Lautakunnan lisäksi työllisyydenhoidon toimintaa seurataan kuntien yhteisessä operatiivisessa ohjausryhmässä, jossa on edustus kaikista jäsenkunnista. Ohjausryhmän tarkoitus on osallistaa kaikki työllisyysalueen kunnat työvoimapalvelujen suunnitteluun ja toteutukseen. Ohjausryhmän tehtäviin kuuluu jatkuva työvoimapalvelujen seuranta ja tiedolla johtaminen. Ohjausryhmä valmisteleo lautakunnalle talousarvioesityksen, työmarkkinatilanteiden katsauksen ja toimii työllisyysalueen johtajan tukiryhmänä.

3. Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen

Tulevan Mikkelin seudun työvoimapalveluiden rahoitus ja taloudelliset resurssit pohjautuvat ensisijaisesti uudistuksen myötä kunnille tulevaan valtionosuuksien lisäykseen.

Rahoitusmalli on määritelty järjestämismvastuusopimuksessa (yhteistoimintasopimus). Se on tasapuolinen ja läpinäkyvä. Rahoituksesta ja sen perusteluista on erillinen laskelma, jonka mukaan kuntien maksuosuudet mukailevat valtionosuuksien jakoperustetta. Valtionosuuden lisäksi kunnat rahoittavat viranomaistyötä myös itse. Tällä varmistetaan kuntien henkilöstön jatkaminen työvoimapalvelussa sekä tavoitteiden toteuttamiseen riittävät resurssit.

Kuntien osuus laskutetaan kuukausittain ja rahoitusmallia tarkastellaan kahden vuoden määräajoin työllisyyslautakunnassa. Kuntien työttömyysturvan maksuosuudet jäävät laskelman ja rahoitussuunnitelman ulkopuolelle, koska ne ovat kuntakohtaisesti hoidettavia tehtäviä.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Tällä rahoituksella varmistetaan laissa määriteltävien viranomaistehtävien hoitaminen. Mikäli työllisyysalueella tai kunnissa halutaan työllisyysalueella toteutettavia lisäpalveluja, niiden rahoituksesta sovitaan erikseen. Jos kunta toteuttaa työllisyshoidon lisäpalveluja itsenäisesti, se vastaa palvelun rahoituksesta täysimääräisesti.

Henkilöstövoimavarat Mikkelin seudun työvoimapalveluissa

TE-uudistuksen myötä työllisyysalueelle siirtyy Etelä-Savon TE-toimiston ja ELY-keskuksen vakinaisissa viroissa ja työsuhteissa oleva, työvoimapalveluja tuottava ja hankintoja tekevä henkilöstö liikkeenluovutuksella vanhoina työntekijöinä. Henkilöstö siirtyy tehtävineen eli samoilla tehtävänkuvilla mitä he ovat tehneet vuonna 2024 ennen siirtymää. Mikäli henkilö on tehnyt määräaikaisesti muuta tehtävää, siirtyy henkilö pohjatehtävän mukaisesti.

Henkilöstön osallistaminen muutoksen ja tulevien palvelujen suunnitteluun varmistetaan. Henkilöstön osaamista kartoitetaan muutosprosessin ja muutoskeskustelujen 2024 myötä. Henkilöstösuunnitelmia tehdään ennakoiden ja huomioiden nykyisen henkilöstön osaaminen. Siirtyvän henkilöstön ja tehtävänkuvien osalta noudatetaan muutoskeskusteluissa 2024 tehtäviä suunnitelmia.

Koko Etelä-Savon osalta siirtyvä henkilöstöresurssi on noin 95 henkilötyövuotta (htv) TE-toimistosta ja ELY-keskuksesta. Tästä laskennallisesti Savonlinnan seudun resurssi on noin kolmannes. Mikkelin seudun työvoimapalveluihin siirtyy **noin 55–70 htv, riippuen Pieksämäen ratkaisusta**. Kunnista voi siirtyä työllisyysalueelle kuntien YT-neuvottelujen ja muutoskeskustelujen jälkeen työvoimapalveluja hoitavia henkilöresursseja. Kuntien resurssi ei kuitenkaan sisälly liikkeenluovutukseen.

Tavoitteena on asiakaspalveluresurssi, jolla pystytään vastaamaan laskennalliseen 100–200 asiakasta/työntekijä -tarpeeseen. Asiakasmäärää laskettaessa otetaan huomioon vain asiakaspalvelutyötä tekevä henkilöstö.

Henkilöstön tehtävänkuvat määrittelevät osittain sijoittumisen toimipisteisiin. Henkilöasiakaspalvelua tuottavat työntekijät sijoittuvat asiakasjaon mukaan sopiviin työpisteisiin ja etätöiden osuudesta sovitaan. Yhteisesti, työllisyysalueellisesti tai maakunnallisesti tai niiden rajojen yli tuotettavia tehtäviä tekevä henkilöstö voi sijoittua vapaammin haluamiinsa työpisteisiin tai tarpeen ja tahdon mukaan Mikkeliin. Kaikki työllisyysalueen työntekijät ovat Mikkelin kaupungin työntekijöitä.

4. Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut

Laki julkisista työvoimapalveluista hyväksyttiin eduskunnassa maaliskuussa 2023. Uudistuksessa kuntien järjestämismvastuulle siirtyvät henkilöasiakkaan työvoimapalvelut sekä työnantaja- ja yrityspalvelut ja niihin liittyvät tukitoiminnot kuten esimerkiksi:

- työnvälityspalvelut
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- valmennukset, koulutukset ja kokeilut

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

- henkilöasiakaan palveluprosessiin liittyvä asiantuntija-arviointi
- työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu
- työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Asiakaslähtöiset, oikea-aikaiset ja tarpeen mukaiset palvelut mahdollistavat nopean työllistymisen. Mahdollisimman varhaisessa vaiheessa selvitetty asiakkaan palvelutarve edistää työllistymisen esteiden havaitsemista ja ratkaisuja. Paikallisesti tuotetuilla palveluilla voidaan puuttua alueen ja seudun kohtaanto-ongelmiin, työvoiman saatavuuteen ja yritysten kasvuun ja kehittymiseen.

Vuoden 2025 alusta Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) uudistuu. Asiakas voi tulla monialaisen palvelun asiakkaaksi käytännössä jo ensimmäisestä työttömyyspäivästä alkaen, jos hän tarvitsee Kelan, hyvinvointialueen sekä työvoimapalveluiden yhteensovittamista työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi sekä työllistymisen tueksi, riippumatta työttömyyden kestosta. Toimintatapa mahdollistaa asiakkaiden tilanteiden selvittämisen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa ja näin erilaisia palveluita voidaan asiakkaalle tarjota ennaltaehkäisevämmiin. Tämä säästää resursseja korjaavampien palveluiden osalta. Tämä edellyttää tulevaisuudessa hyvää asiakkaiden palvelutarpeen tunnistamista, jossa korostuu entistä vahvemmin monialainen yhteistyö ja hyvä sekä tehokas asiakasohjaus asiakkaalle oikea-aikaisiin palveluihin.

Kolmas uudistuva laki on Laki kotoutumista edistävästä palveluista (jatkossa Kotoutumislaki). Kotoutumislaki sisältää uudistuksia, jotka koskevat sekä kuntien omaa toimintaa että työllisyysalueita. Tulevaisuudessa työvoimapalvelujen mukaisia kotoutumispalveluja tulee tarjota kaikille kotoutujille riippumatta asiakkuudesta tai työnhakustatuksesta.

TE-palvelut vuonna 2025

Siirtyvät työvoimapalvelut voi jakaa pääosin **henkilöasiakkaalle suunnattuihin palveluihin ja työnantaja-asiakkaalle suunnattuihin palveluihin**. Osa TE-palveluissa toteutettavista palveluista siirtyy KEHA-keskuksen tai muiden valtion organisaatioiden tehtäväksi.

Laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, voimassa 1.1.2025 alkaen) tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Työllisyysalueella palvelut voidaan toteuttaa melko vapaasti, toki lakisääteiset toimet huomioiden. Tämä tarkoittaa myös sitä, että esimerkiksi palvelujen järjestäminen voidaan hoitaa itse tai hankkia ostopalveluna. Palvelut tuotetaan viranomaisvastuulla.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut Työnvälitys		Valtion tehtäviä
Henkilöasiakkaan palvelut <ul style="list-style-type: none"> Työnhakijan lakisääteinen palveluprosessi (POMA) <ul style="list-style-type: none"> Palvelutarpeen arviointi, työnhakukeskustelut ja työllisyysuunnitelmien laatiminen sekä palveluohjaus. Ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä asiantuntija-arviot. Työ- ja koulutuskokeilu, työvoimakoulutus (ml. kotoutumiskoulutus), omaehtoinen opiskelu, palkkatuki ja työllistämistuki (95 § 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki) Valmennuspalvelut Viranomaispäätökset ja –lausunnot (ml. työttömyysturva) Työllistämisvelvoite Kulukorvaukset Monialaisen tuen yhteistoimintamalli ja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu (Ohjaamon kaltainen) Aktivointisuunnitelma Kotoutumispalvelut Työkykykoordinaattorin palvelut Muutosturvapalvelut Eures-palvelu työnhakijoille 	Alkavan yrityksen palvelut <ul style="list-style-type: none"> Starttiraha Valmennus- ja koulutuspalvelut Työnantaja- ja yrityspalvelut <ul style="list-style-type: none"> Työnantaja- ja yritysikäynnit Työpaikkailmoitukset (ml. EURES ja kolmansien maiden työnhaku) Kv-rekrytoinnin palvelut ja tuki ml. Eures Ehdokashaku, esittely ja ehdokasasettelu Työtarjoukset Rekrytointitilaisuudet ja kampanjat Yhteishankintakoulutukset Palkkatuki ja työllistämistuki Työkokeilu (sopimukset) Työolosuhteiden järjestelytuki Vuorotteluvapaa Muutosturvapalvelut Viranomaispäätökset Muut mahdolliset toimintamallit <ul style="list-style-type: none"> Työkykykoordinaattorit 	<ul style="list-style-type: none"> äkilliset rakennemuutokset KV-rekrytoinnin (Work In Finland) ja Euresin yliaalliset ja valtakunnalliset tehtävät Työlupatehtävät TE-digi Oikeudellisen tuen palvelut Työttömyysturvatehtävät (vaativat asiantuntijalausunnot) ja valtakunnallinen työttömyysturvaneuvonta Palkkaturvatehtävät TE-Asiakaspalvelukeskus Nuorten hyvinvoinnin ja elämäntilanteen valmennus Monialaisen palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen Toimivien pk-yritysten kehittämispalvelut ja Business Finland –palvelut Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja yhteensovittamisen tuki Kotoutumisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut ("Kotodigi")
Johtaminen ja kehittäminen Hallinto- ja tukipalvelut Digitaaliset palvelut		
KOTO24 -uudistuksen erityistehtävät, mm. Kunnan kotoutumisohjelman järjestäminen Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen vahvistaminen Monialainen yhteistyö		

Lähde: Kuntaliitto

Henkilöasiakkaille suunnattu ydinpalvelu on työnvälitys. Siihen kuuluu laissa säädetty palveluprosessi ja sen mukaiset ohjaustilanteet. Työnvälitystä ja avoimia työpaikkoja tarjotaan verkkovälitteisesti Työmarkkinatori.fi -alustalla. Alustalla on myös runsaasti ohjeistusta omatoimiseen työnhakuun. Sen rinnalle työvoimapalvelut tarjoaa yksilöllisen palvelutarpeen mukaisia palveluja. Työllisyysalueen tuottamat palvelut keskittyvät lakisääteisiin viranomaistehtäviin. Näiden lisäksi työllisyysalueen kunnat ja sidosryhmät voivat tuottaa henkilöasiakkaille muita työllistymistä edistäviä toimia ja palveluita. Tällaisia palveluja ovat mm. työpajat ja kotouttamiseen liittyvät palvelut ja tehtävät.

Työnantaja- ja yrityspalvelujen osalta Mikkelin seudun työvoimapalveluissa tuotetaan lakisääteiset työnvälityksen viranomaistehtävät. Myös alkavan yrityksen neuvonta ja starttirahan myöntäminen luetaan työnantaja- ja yrityspalveluihin. Muut laissa määritellyt työ- ja elinkeinopalvelut selvitetään, löydetään yhteiset rajapinnat ja mahdollistetaan integrointi kuntien omiin elinkeinopalveluihin. Työnantaja- ja yrityspalvelujen toteuttamisessa toteutuu seudullisuus ja aito kuntakohtainen elinkeinopalvelujen kehittämistyö.

Yhteishankintakoulutusten tuottaminen yritysten työvoiman rekrytoinnin ja osaamisen kehittämisen tarpeisiin on tärkeä työkalu työmarkkinoiden toimivuuteen ja kohtaantoongelmiin vastaamisessa. Muu yrityksen tieto- neuvonta- ja ohjauspalvelu tuotetaan valtakunnallisena palveluna KEHA-keskuksesta.

Palvelukokonaisuudet eivät ole erillisiä toisistaan vaan sekä työnantaja- että henkilöasiakkaiden palvelussa erityistä huomiota kiinnitetään tehokkaaseen ja vaikuttavaan työnvälitykseen, ennakointitiedon keräämiseen ja työmarkkinoiden kohtaannon parantamiseen.

Lakisääteisten viranomaispalveluiden lisäksi järjestettäviä muita laissa säädeltyjä palveluita sekä muita työllistymistä edistäviä palveluita voidaan myös tuottaa **ostopalveluina**. Etelä-Savon ELY-keskus on hankkinut TE-palveluiden henkilöasiakkaille asiantuntija-arvioiteja, erilaisia työllistymiseen liittyviä valmennuksia, työvoimakoulutuksia ja muita työllistymistä edistäviä koulutuksia. Yrittäjäyyskoulutuksia ja yhteishankintana toteutettuja rekrytointi- ym. koulutuksia on hankittu yritysten tarpeisiin. Kotoutumiseen liittyvät koulutukset ja muutosturvakoulutukset ovat myös luonnollisesti palveluvalikoimassa.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Palvelujen tuotantoon liittyy **johtamiseen, henkilöstöhallintoon ja muuhun hallintoon, kuten eräiden tukien maksatukseen** liittyviä tehtäviä. Palvelujen johtaminen ja henkilöstöhallinto luetaan työllisyysalueittain toteutettaviin tehtäviin.

Yhteistyö Etelä-Savon työllisyysalueiden välillä ja muiden työllisyysalueiden kanssa. Tukien maksatuksen tehtäviä voidaan tuottaa myös ylläalueellisesti muille työllisyysalueille tai sopia maksatustehtävien siirrosta muille alueille. Näitä **ylläalueellisesti tuotettavia tehtäviä** voivat olla myös jotkin muut työvoimapalvelun erityistehtävät, joita jo nyt tuotetaan vähintään maakunnallisesti tai verkostoittain. Mikkelin seudun työvoimapalvelut sopii erillisellä sopimuksella tehtävistä, jotka hoidetaan maakunnallisesti tai laajemmalla alueella. Sopimuksella siirretään tehtävä toisen viranhaltijan hoidettavaksi virkavastuulla. Sopimuksessa määritellään tehtävän sisältö, seuranta, kustannusten perusteet ja jakautuminen sekä sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen. Mikkelin seudun työvoimapalvelut voi myös ottaa vastaavasti sopimuksella hoidettavaksi muiden alueiden tehtäviä.

Palveluita tullaan toteuttamaan **monikanavaisesti**. Käytännössä tämä tarkoittaa asiakkaiden palvelua sekä sähköisesti, videoyhteyksin, puhelimitse, kirjeillä sekä kasvotusten. Uusien teknologioiden, kuten tekoälyn mahdollisuuksia tutkitaan asiakaspalvelun tukena. Kasvotusten palvelua tullaan tuottamaan tarpeen mukaan Mikkelin päätoimipaikan lisäksi muissa kunnissa, ks. Toimipaikat. Asiakaskohtaamiset voidaan tuottaa myös sähköisesti ja puhelimitse sekä lain salliessa ryhmämuotoisena palveluna.

Kasvotusten tapahtuva palvelu painottuu henkilöasiakkaiden palveluun. Kasvokkaista palvelua tuotetaan eniten työnhaun alkaessa, kotoutujien palveluissa ja monialaisten palvelujen yhteydessä, jolloin asiakkaan kohtaaminen lähitapaamisena on tuloksekkainta. Työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelu tapahtuu pääosin sähköisesti ja puhelimitse, kasvotusten tapaamisia on yrityskäyntien yhteydessä.

Tuloksellinen palvelu edellyttää valtion antamien työkalujen, **Työmarkkinatorin ja asiakastietojärjestelmän sekä muiden sähköisten järjestelmien** huolellista hyödyntämistä ja vastuukunnan hankkimien työkalujen asianmukaista ja tietoturvallista käyttöä. Vastuukunnan käyttämät virtuaaliset viestintäkanavat ja -palvelut otetaan *Mikkelin seudun työvoimapalveluiden* palvelukanavakäyttöön sekä muuhun sisäiseen ja ulkoiseen viestintäkäyttöön.

Työllisyysalueille tulee käyttövelvoite **valtion tietojärjestelmäkokonaisuuteen**. Työvoimapalveluiden valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa KEHA-keskus. Kunnat voivat hankkia asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia, joiden osalta KEHA määrittää tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset. KEHA-keskus tuottaa valmistelun aikana tietoa valtion antamien järjestelmien rajapinnoista, jolloin valmistelussa pystytään reagoimaan alueella tarvittavien lisäjärjestelmien ja työkalujen hankintaan.

Kaikkien palveluiden kuvauksissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja tuotannossa otetaan huomioon yhdenvertaisuus ja tasapuolisuus ja varmistetaan palvelujen saavutettavuus. Ulkoinen ja sisäinen viestintä on saavutettavaa ja asiakkaille viestitään monikanavaisesti kohderyhmän ja asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Lisäksi kunnat ja sidosryhmät voivat tuottaa muita työllistymistä edistäviä toimia ja palveluita henkilöasiakkaille. Tällaisia palveluja ovat mm. kotouttamiseen liittyvät palvelut ja tehtävät

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

viranomaistehtävien lisäksi. Kuntien tehtäväksi jää yhä työttömyysturvan kuntaosuuksien hoito ja veloitetyöllistäminen sekä kotoutumiseen liittyvät kuntatehtävät.

5. Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen

TE-palvelu-uudistuksen myötä muodostumassa oleva Mikkelin seudun työllisyysalue ei aio ottaa käyttöön Etelä-Savon TE-palveluiden nykyisiä toimitiloja osoitteessa Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli (ja Savontie 20, 76100 Pieksämäki).

Mikkelin kaupunki vastaa sopivien terveellisten ja turvallisten tilojen löytymisestä ensisijaisesti omista kiinteistöistään. Muut alueen kunnat osoittavat vastaavasti palvelutarpeen mukaiset tilat. Toimipisteitä suunniteltaessa otetaan huomioon asiakastarpeiden muutokset, yhteys elinkeinopalveluihin sekä mahdollisuus muokata toimipaikkaverkkoa ketterästi.

Hallinnollisena päätoimipisteenä ja Mikkelin seudun työvoimapalveluiden postiosoitteena on alustavasti Mikkelin kaupungin virastotalo, Mikkeli. Kiinteistössä on toimitila, joka suunnitellaan remontoitavan työvoimapalveluiden tarpeisiin. Remontissa huomioidaan työtilojen asianmukaisuus, asiakkuuksien tietoturva ja muut asiakastyössä huomioitava asiat. Toimipaikassa on varaus 30–35 työpisteelle (arvio) ja sen lisäksi työskennellään etätyössä. Etätyön tieto- ja työturvallisuus varmistetaan ja etätyösopimukset tehdään joustavasti tehtävien mukaan sovittaen ne työntekijän henkilökohtaisiin tarpeisiin. Muiden paikkakuntien toimipaikat vuokrataan sopimuksen ja asiakastarpeen mukaan. Lisätään sähköistä ja virtuaalista asiointia.

Työvoimapalveluja toteutetaan eri tavoin myös muissa työllisyysalueen kunnissa. Työllisyysalueen kuntien toimipaikkojen määrä ja asioinnin rakenne ja toistuvuus määritellään sen mukaan, millaista palvelua alueella enimmäkseen tarvitaan. Palvelutuotannossa painotetaan monikanavaisuutta.

Kriteerit vakituiselle toimipisteelle

Vakituisessa toimipisteessä tulee olla asiakastarpeen mukainen määrä asiakaspalvelupisteitä (front office) siten kuin palveluja suunniteltaessa sovitaan. Näissä työpisteissä tuotetaan asiakkaiden kasvokkaista lähipalvelua. Asiakkaille mahdollistetaan sähköisten palvelujen käyttö asiakaspääteillä ja aulapalvelu, joka neuvoo ja ohjaa asiakasta omatoimisessa työhaussa sekä sähköisten palvelujen käytössä ja ajanvarauksissa. Vakituisten toimipisteiden asiakaspalveluajat määritellään palvelutarpeen mukaan.

Vakituisessa toimipisteessä tulee olla myös riittävästi tilaa taustatyölle (back office) ja tiimityöskentelyyn sopivia tiloja. Taustatyössä tehdään muun muassa asiakkaiden monikanavaista palvelua ja ratkotaan asiakastilanteita tarpeen mukaisesti hiljaisen työn huoneessa tai jaetuissa toimistohuoneissa. Taustatiloissa sijaitsevat yhteiset neuvottelutilat sekä henkilöstön sosiaalutilat. Kaikille työvoimapalvelujen työntekijöille järjestetään asianmukaiset työvälineet.

Tiloja suunniteltaessa tulee varmistaa palveluympäristön ergonomia ja viihtyisyys sekä työturvallisuustaso, jolla turvataan hedelmälliset asiakaskohtaamiset. Asiakkaat liikkuvat vain

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

asiakaspalvelupisteiden alueella ja taustatiloihin ei pääse ilman kulunvalvontaa. Asiakashuoneista on pako-ovi toiseen tilaan ja näköyhteys aulatiloihin, mikäli se on mahdollista. Asiakaspalveluhuoneisiin asennetaan hälytysjärjestelmä.

Toimipisteen sijaintikunnan ja asiointialueen on katettava riittävä asiakasvolyymi, jotta käyntiasioinnin järjestämiselle on perusteita. Asiakkuuksien rakenne vaikuttaa siihen, millaisia kasvokkaisia palveluja toimipaikasta tuotetaan. Mikäli toimipaikan asiakasrakenne ja volyyymi ei riitä jatkuvaan kasvokkaiseen palveluun, sovitaan, voiko toimipaikkaan sijoittuva henkilöstö tuottaa palveluja myös monikanavaisesti koko työllisyysalueelle sekä mahdollisesti keskitettyjä palveluja.

Satunnaisessa toimipisteessä ei ole nimettyä asiakaspalvelupistettä, eikä myöskään vakituisia työskentelytiloja työvoimapaivalle. Satunnaisessa toimipisteessä asioidaan yhdessä asiakkaan kanssa sovituksi.

Esimerkkejä toimipisteratkaisuista

Kaksi aluetta A

Hallinnollinen päätoimipaikka olisi Mikkelissä ja osan viikkoa auki olevat sivutoimipisteet Juvalla, Kangasniemellä ja Mäntyharjulla. Juvalla voivat asioida sopimuksen mukaan Savonlinnan seudun asiakkaat, joilla on helpompaa käydä Juvalla. Muihin kuntiin sovitaan asiakaskäyntejä tarpeen mukaan ja toimipiste on esimerkiksi vaihtuva, mutta valvottu tila kunnantalolla, tai asiakkaan tarpeen (esim. TYP) mukainen tila yhteistyökumppanin tiloissa.

Kaksi aluetta B (Pieksämäki mukana)

Hallinnollinen päätoimipaikka Mikkelissä ja päivittäinen toimipaikka Pieksämäellä. Vakituiset, osan viikkoa auki olevat sivutoimipisteet esimerkin A mukaisesti Juvalla, Kangasniemellä ja Mäntyharjulla. Juvalla voivat asioida sopimuksen mukaan myös Savonlinnan seudun asiakkaat, joilla on helpompaa käydä Juvalla. Muihin kuntiin sovitaan asiakaskäyntejä tarpeen mukaan ja toimipisteet kuten esimerkissä A.

Koko Etelä-Savo

Hallinnollinen päätoimipaikka Mikkelissä, vastaavat seututoimipaikat Pieksämäellä ja Savonlinnassa. Osan viikkoa auki olevat sivutoimipisteet Juvalla, Kangasniemellä ja Mäntyharjulla. Näissä toimipisteissä työskentelevät tuottavat myös monikanavaisia palveluja koko maakuntaan ja toimivat tiiviissä yhteistyössä elinkeinopalvelujen kanssa. Muissa kunnissa lähipalvelua tilanteissa, joissa se nähdään tarpeelliseksi ja asiakkaan edun mukaiseksi.

6. Yhteistyötahot ja –muodot

Työvoimapaivalun vastuuviranomaisina Etelä-Savossa ovat molempien työllisyysalueiden lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö ja KEHA-keskus.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa ja seuraa valtakunnallisesti työvoimapaivalujen järjestämistä.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

KEHA-keskus hoitaa työvoimapalvelujen kansallisesti tuotettavia tehtäviä ja yleishallintoa sekä tarjoaa työllisyysalueille tukipalveluita. Näihin liittyy mm. lakisääteisten julkisen palvelun asiakastietojärjestelmien ylläpito ja kehittäminen, seuranta ja raportointi, tietyt työvoimapalvelujen keskitetyt palvelut, kuten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, sekä työvoimapalvelujen henkilöstökoulutus ja monialaisten palveluiden tuki. Lisäksi KEHA-keskus koordinoi Work in Finland -kansainvälisen rekrytoinnin kokonaisuutta.

Työvoimapalvelujen kanssa yhteisiä rajapintoja on monilla sidosryhmillä ja toimijoilla. Julkisista organisaatioista lähin yhteys on **Etelä-Savon ELY-keskuksella**, jonka kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä. ELY-keskus seuraa työllisyydenhoitoa alueellaan. ELY-keskukselle kuuluu myös muita seuranta- ja koordinoititehtäviä kohdistuen kotoutumiseen, äkillisiin rakennemuutoksiin sekä yritysten kehittämiseen.

Tärkeitä yhteistyötahoja ovat myös **läheiset työllisyysalueet ja työvoimaviranomaiset**. Mikkelin seudun työllisyysalue voi sopia joidenkin palveluiden tuottamisesta toisen työvoimaviranomaisen kanssa. Yhteisesti Mikkelin seudun tai toisen työllisyysalueen tuottamia palveluita ovat erityisosaamista tarvitsevat tehtävät, jotka kohdistuvat laajemmalle kuin omalle työllisyysalueelle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi yhteiset tukipalvelut, kuten hankintojen suunnittelu ja toteutus, sekä kulukorvausten ja muiden työllistymistä tukevien korvausten maksatus. Nämä tehtävät on avattu tarkemmin kohdassa *Yhteisesti tuotettavat palvelut*.

Työllisyysalueen kuntien sisäinen yhteistyö mahdollistaa toimivien ja vaikuttavien työllisyysneuvonnan toimien rakentamisen työllisyysalueelle ja omaa kuntaa laajemmän elinkeinojen kehittämisen.

Muita julkisia toimijoita ovat muun muassa Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa (*jäljempänä Eloisa*), KELA, Työkanava Oy, koulutuspalveluiden tuottajat, työllistymistä tukevia palveluja tuottavat järjestöt ja alueella toimivat elinkeino- ja yrityskehittäjät. Ohjaamoilla on yhteistoimintamallin mukainen rajapinta myös työvoimapalveluihin.

Hyvinvointialueella on keskeinen järjestämisvastuu työllistymistä tukevien palveluiden tarjoamisessa ja monialaisia palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluohjauksessa. Hyvinvointialue on vahvasti mukana koko Etelä-Savon maakunnassa työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamisessa yhdessä työllisyysalueen ja KELAn kanssa. Hyvinvointialueen roolissa korostuu sosiaalinen kuntoutus ja työ- ja toimintakyvyn selvittäminen. Muita yhteistyöraajapintoja löytyy muun muassa sosiaalipalveluista, työkyvyn tukipalveluista sekä terveystyökaluista.

KELA osallistuu työllistymistä edistävien monialaisten yhteistyöpalveluiden tarjoamiseen ja tarjoaa kuntoutuspalveluita asiakaskohderyhmille.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) toimii Etelä-Savossa maakunnallisena verkostona. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on yhteistoimintamalli, jossa kunta, TE-toimisto ja Kela yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työllistymisen edistämiseksi tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työllistymisen etenemisestä ja seurannasta.

Ohjaamot (Ohjaamo Olkkari, Savonlinnan Ohjaamo ja Pieksämäen Ohjaamo) Ohjaamot tuottavat työllistymistä ja koulutusta edistäviä maksuttomia matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita 15–29-vuotiaille Etelä-Savon alueen nuorille kaupunkiansa Ohjaamoista käsin. Ohjaamo on toimintamalli, jonka palveluita tuotetaan moniammatillisena yhteistyönä kuntien, Eloisan sekä muiden alueen toimijoiden toimesta. Palveluiden tulee vastata alueen nuorten palveluiden tarpeeseen, ja työtä ohjaavat valtakunnalliset Ohjaamojen perusteet.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Työkanava Oy on valtion omistama yhtiö, jolla on erityinen tehtävä työllistää kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia osatyökykyisiä henkilöitä. Asiakkaat ohjataan Työkanavan palvelukseen työvoimapalveluista.

Koulutuspalvelujen tuottajat, (koulutuksen järjestäjät, järjestöt, ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut sekä kansanopistot ja vapaan sivistystyön oppilaitokset) tuottavat koulutuksia ja muita työllistämistä edistäviä valmennuksia ja kursseja työnhakijoille. Työvoimapalveluista ohjataan asiakkaat työvoimakoulutuksiin, omaehtoiseen opintoihin ja valmennuspalveluihin. Koulutusten järjestäjät ovat tiiviisti mukana työvoimatarpeiden ennakointityössä ja kehittämisspalveluiden suunnittelussa. Mikkelin seudun työllisyysalueen osalta lähin yhteistyö on ollut Etelä-Savon ammattiopiston, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun ja kotoutumiskoulutuksen osalta Otavan opiston kanssa.

Elinkeinopalvelut ja julkisia yrityspalveluja tuottavat organisaatiot ovat tiiviisti mukana työvoimapalvelujen tuottamisessa vahvistamalla yritysten veto- ja pitovoimaa alueella, kehittämällä hyvää työnantajuutta yrityksissä, osallistumalla palveluekosysteemien kuvaamiseen ja kehittämiseen yhdessä kauppakamarin, yrittäjäjärjestöjen ja ammattijärjestöjen kanssa. Etelä-Savon yrityspalvelujen tuottajien verkostoituminen tiivistää yhteistyötä ja mahdollistaa lähemmän ja ketterämmän asiakkaan edun mukaisen palvelun. Uusyrittäjäkeskuksen kanssa yhteistyötä tehdään muun muassa alkavien yritysten palvelujen osalta.

Yksityiset työnvälityspalveluja tuottavat yritykset. Työllisyysalueella toimivien yksityisten työnvälitysyriyten kanssa tullaan lähentämään yhteistyötä ja tehostetaan työnhakija-asiakkaiden hakeutumista työmarkkinoille myös yksityisten palvelutuottajien tarjoamia reittejä pitkin. Näitä ovat normaalien rekrytointien lisäksi esimerkiksi. kausityöpaikat, vuokratyöpaikat ja head-hunting erityistehtäviin.

Järjestöt ja kolmas sektori ovat vahvana yhteistyötoimijana työvoimapalveluille. Asiakasohjaus järjestöjen ja kolmannen sektorin tarjoamiin palveluihin aktivoi työnhakijaa ja parantaa työllistymisen edellytyksiä.

7. Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työperäinen maahanmuutto

Työperäistä maahanmuuttoa tuetaan eri tasoilla. TEM:n Work in Finland -kokonaisuus on muodostumassa samaan aikaan kuin TE-palveluiden uudistus etenee. Work in Finland -kokonaisuudella on merkittävä rooli erityisesti maakuvan luomisessa ja Suomen työmarkkinoiden vetovoiman lisäämisessä. Työperäisen maahanmuuton lisääminen on Etelä-Savon kasvulle ja kehitykselle merkityksellistä, sillä jo nyt koetaan työvoimapulaa eri aloilla ja alueilla. Work in Finland -kokonaisuus ja sen yhteydet työllisyysalueisiin aukeaa valmistelun myötä. Etelä-Savon ELY-keskuksella on vahva rooli kotoutumisen koordinoijana.

TE-palveluiden tarjontaan kuuluu eurooppalainen rekrytointipalvelu EURES, joka on Euroopan komission koordinoima lakisääteinen palvelu. EURES--palvelu edistää eurooppalaista rajat ylittävää työvoiman liikkuvuutta. EURESin perustehtävä on tukea suomalaista työnantajaa ulkomaisten osaajien rekrytoimisessa Euroopasta. EU/ETA-maiden

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

kansalaiset eivät tarvitse työlupaa työskennellessään toisessa EU/ETA-maassa ja työllistyminen on siten vapaampaa ja nopeampaa kuin kolmansista maista (EU:n ulkopuolelta) rekrytointi. EURES-palvelua ohjaa ja seuraa paikallisesti ELY-keskus ja sitä tuotetaan TE-toimistojen asiantuntijoiden verkostoyhteistyönä.

Mikkelin seudun työvoimapalvelut kehittää kansainvälistä rekrytointia alueellisesti yhteistyössä kuntien elinkeinopalvelujen kanssa. Esimerkiksi lähtömaakoulutuksien asettautumispalveluiden vastuut kunnissa on hyvä määritellä. Vastaavasti kunnille jää tärkeä rooli työvoiman pitovoiman luomisessa ja asumisen ja elämisen mahdollistamisessa.

Kotoutuminen

Kotoutumisen ja muiden kuin työ- ja opiskelusyistä tulevien maahanmuuttajien osalta kaikki Mikkelin seudun työllisyysalueen kunnat ovat tehneet Etelä-Savon ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kaikilla kunnilla on voimassa olevat kotouttamisohjelmat viimeistään lain kotoutumisen edistämisestä 681/2023 voimaan tullessa 1.1.2025.

ELY-keskus kehittää kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyviä tehtäviä. ELY-keskus on perustanut Etelä-Savoon maahanmuuttoa ja kotoutumista edistävien tahojen verkoston. Hyvien väestösuhteiden edistäminen edellyttää myös kaupunki- ja aluesuunnittelua, jolla vaikutetaan hyvään kotoutumiseen. *Mikkelin seudun työvoimapalvelut* hankkii alueellaan tarvittavat lähtömaakoulutukset, työpaikkasuomi ja -ruotsi -koulutukset, kotoutumiskoulutukset ja muut palvelut joko itse tai yhdessä muiden työllisyysalueiden kanssa.

Hirvensalmen kuntaan ja Mikkelin (sekä Pieksämäen) kaupunkeihin on palkattu kotoutumiskoordinaattori tai maahanmuuttokoordinaattori. Tulevissa työvoimapalveluissa kotoutumisen edistämistä hoitavat kotoutumisen asiantuntijat. KOTO24 -uudistuksen mukaisesti työllisyysalueet tuottavat kotoutumisen palveluja myös työvoiman ulkopuolella oleville kotoutujille. Kunnilla on velvollisuus järjestää vieraskielisille suunnattuja ohjaus- ja neuvontapalveluja. Työttömänä työnhakijana olevan kotoutujan palvelutarpeen kartoitus ja kotoutumissuunnitelma toteutetaan yhteistyönä kotoutujan kotikunnan ja Mikkelin seudun työvoimapalveluiden välillä.

Työvoiman ja työpaikkojen kohtaanto ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työvoiman kohtaanto-ongelma on valtakunnallinen. Kohtaanto-ongelman voisi jakaa Etelä-Savossa alueelliseen ja ammatilliseen haasteeseen.

Ammatillisen peruskoulutuksen painotus tulisi siirtyä lähemmäs työelämän tarpeita myös nuorten koulutuksessa. Toisen asteen ammatillinen aikuiskoulutus korostaa aitoa ennakkointia ja sitoutumista työmarkkinoiden suhdanteisiin. Nuorten toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta ei alasta riippumatta ole haittaa, mutta koulutusvalinnat saattavat hidastaa työllistymistä ja vaatia tapauskohtaisesti myös toisen koulutuksen hankintaa. Erilaisten korttien ja lupakoulutusten jatkuva ja välitön tarjoaminen edistää työllistymistä erityisesti matalan koulutustason töihin, joihin tarvitaan kyseisiä lupia.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

Työnantajien kyky ennakoita työvoiman tarpeita ja tuoda niitä ajoissa esiin on matala erityisesti pienissä yrityksissä, joissa ei ole HR-resurssia. Etelä-Savon yrityksistä 95 % on mikroyrityksiä. Työnantajien ohut osaaminen ja tieto oikeista työvoiman hakukanavista, työpaikkailmoittelusta ja houkuttelevasta työnantajaimagosta on pohjana myös vääristyneelle kuvalle osaavan työvoiman saatavuudesta. Työnantajalla voi olla korkeat odotukset työtehtävän suorittajalle ja toiveet kohdennetusta moniosajasta saattavat olla ylimitoitettuja. Selkeä työtehtävien kuvaus, minimivaatimuksissa jousto tai työn perehdytyksestä kertominen lisääisi monien työpaikkojen täyttöä.

Suhdanneherkät ja kausityötä painottavat toimialat luovat luonnolliset lyhytaikaisen työn markkinat. Työnantajat etsivät sitoutunutta työvoimaa kausityöhön ja korkeasuhdanteiden tarpeisiin, mutta eivät pysty lupaamaan jatkuvaa työtä edellä mainituista syistä. Työnhakijan intresseissä painottuu vakituinen tai kokoaikatyö suhteessa työnhakijan muun elämän suunnitteluun. Esimerkiksi pankkien asuntolainojen ehdoissa voidaan vaatia hakijalta vakituista tai pidempää kokoaikaista työsuhdetta. Nollatuntisopimukset näkyvät muun muassa kuljetus- tai ravintola-alalla sekä vähittäiskaupassa.

Työnhakijoilla on myös korkea kynnys hakeutua muihin kuin oman koulutus- ja työhistoriansa mukaisiin töihin. Erityisesti haluttomuus vaihtaa alemman koulutustason töihin tai pendelöidä oman paikkakunnan ulkopuolelle ovat ilmiöinä tuttuja työvoimapalveluille. Pendelöinti voi olla aikaa vievää ja kallista ja tehdä työnteosta kannattamatonta. Myös muutto työn perässä on nihkeää, etenkin perheellisillä, ilman riittävää nousua elämänlaatuun. Työnhakijan arvioitu ja tosiasiallinen työkyky voivat myös olla haaste työllistymisessä. Palkan säännöllisyys ja toimeentuloon riittävä palkkataso ovat alakohtaisesti merkittäviä kohtaanto-ongelmaa lievittäviä tekijöitä. Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittaminen matalapalkka-aloilla ja erilaisissa työsuhteissa on monimutkaista ja työnhakijalla saattaa olla vähän tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Kevytyrittäjyys ei ole työllistymisvaihtoehtona ottanut vielä näkyvästi tuulta alleen, vaikka siinä onkin potentiaalia kohtaanto-ongelman osaratkaisuksi esimerkiksi palvelualoilla ja taajaman ulkopuolella.

8. Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Etelä-Savon työllisyyttä ja elinkeinoja varjostaa pitkällä tähtäimellä demografinen muutos ja huoltosuhteen heikentyminen. Etelä-Savon asukkaiden ikärakenne on korkea. Työikäisten määrä ei riitä jo nyt kattamaan kaikkialla työvoiman ulkopuolella olevien ja julkisia palveluja tarvitsevien tarpeita. Demografinen trendi pakottaa myös suuntaamaan elinkeinorakennetta kohti ikääntyvien hyvinvointi- ja terveystaloudellisia ja muita palveluita. Pienten kuntien demografinen muutos tehostaa työvoiman käyttöä ja kytkeytyy vahvasti ikääntyvän väestön kuntien ammattirakenteen ja elinkeinojen muutokseen. Kaakkois-Suomen vaalipiirissä, mihin Etelä-Savokin kuuluu, alle 18-vuotiaiden määrä on vain 15 % ja se lupaa heikkoa tulevaisuuden huoltosuhteelle. Muita pitkän aikavälin rakennemuutoksia ovat edellisestä johtuva elinkeinorakenteen muutos ja logistisen verkon rappeumat.

Nopeat, äkilliset rakennemuutokset liittyvät suuriin rekrytointeihin ja irtisanomisiin tai lomautuksiin eri tilanteissa. Näihin varaudutaan varmistamalla Mikkelin seudun työvoimapalveluiden kontaktit suuriin työnantajiin, muutosturvapalveluiden saatavuus sekä strateginen yhteistyö kunnallisen päätöksenteon kanssa. Muutosturvatilanteissa

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

varmistetaan, että kohderyhmän tarpeet tulee huomioitua. Tällaisten irtisanomisiin, yrityksen lopettamisiin tai pitkiin lomautuksiin liittyvät rakennemuutokset ovat uhkana elinvoimalle erityisesti työllisyysalueen reunakunnissa, joissa on pieni työvoima ja korkea ikärakenne.

Positiivinen rakennemuutos tulee kysymykseen esim. tilanteessa, jossa alueelle on tulossa paljon henkilökuntaa tarvitseva yritys, tai jo oleva yritys investoi tai lisää kapasiteettiaan ja näin muodostaa työvoiman ja osaamisen tarpeen. Tällöin rakennemuutokseen tulisi varautua ennakoiden mahdollistamalla alueella tarpeisiin sopivaa koulutusta, valmennusta ja muuta osaamisen lisäämistä sekä vahvistamalla työvoiman liikkumista seudulle työn perässä.

9. Palvelusuunnittelun eteneminen

Tämä palvelusuunnitelma lähetetään järjestämissopimuksen liitteenä kuntien päättäjien käsittelyyn sekä hyväksynnän jälkeen yhteisen työllisyysalueilmoituksen mukana työ- ja elinkeinoministeriöön. Suunnitelmaan sen jälkeen tulevia muokkauksia esitellään kunnanhallituksille ja valtuustoille erityisesti siinä tapauksessa, että tullaan tekemään muutoksia järjestämissopimukseen tai muokkaukset muutoin vaikuttavat olennaisesti palvelukokonaisuuteen ja tuottamiseen. Palvelusuunnitelman pohjalta luodaan työllisyysalueelle jatkuvasti kehittyvä työllisyysohjelma.

Tulevien palvelujen suunnittelussa ensisijaisena lähtökohtana on se, että asiakkaan palvelu ei katkea muutoksen aikana, vaan uudistus näkyy asiakkaalle mahdollisimman vähän. Palvelujen suunnittelu jatkuu uudistuksen yli vuoden 2025 puolelle. Vuoden 2023 puolella työskentely painottuu kokonaisuuksien suunnitteluun, ylläalueellisten palvelujen hahmottamiseen ja palveluprosessien ja -tapojen visiointiin. Myös vuoden 2024 aikana tehtävät investoinnit ja hankinnat budjetoidaan jo 2023 puolella.

Vuonna 2024, työllisyysalueiden varmistuttua, pystytään osallistumaan muutoskeskustelujen ja YT-prosessin myötä henkilöstösuunnitteluun ja osaamisen kartoittamiseen. Uudistuksen toteutuksen suunnittelu, henkilöstön koulutus ja tutustuminen mahdollistetaan varhaisessa vaiheessa. Varmistetaan myös KEHA-keskuksen kanssa tehtävässä yhteistyössä järjestelmien siirron ja rajapintojen toimivuus.

Palvelukokonaisuuksista ja henkilöasiakkaiden palvelupoluista tehdään kuvaukset ja suunnitellaan niiden toteutumiset lakisääteisten viranomaispalveluiden ja Julkisista työvoimapalveluista annetussa laissa määriteltyjen muiden palvelujen mukaan. Työnantaja- ja yrityspalveluiden suunnittelussa hyödynnetään verkostokumppanien mm. Etelä-Savon Yrittäjien tekemiä kyselyitä. Suunnitelmissa on myös toteuttaa haastattelututkimus, jonka avulla selvitetään työnantajien toiveita uudistukselle. Palvelusuunnittelun edetessä kiinnitetään huomiota rakennemuutoksiin varautumiseen ja kehitetään yritysten palvelua suurissa rekrytointitilanteissa.

ELY-keskus on kilpailuttanut useita palveluja siten, että niissä on optio hankinnan jatkumiselle 2025 alkaen. Kilpailutettujen palvelujen osalta tehdään erillinen selvitys palveluiden nykytilasta, olemassa olevista ja siirtyvistä palveluhankinnoista ja määritellään palvelut, joiden optio voidaan ottaa käyttöön. Ostopalvelujen hankinta ja tuotanto vuoden 2025 alusta alkaen suunnitellaan valmistelun aikana.

Tämä palvelusuunnitelma tarkentuu valmistelutyön aikana.

ELY-keskus tarkistaa tulevan palvelusuunnittelun yhteydessä kaikkien kuntien kotouttamisohjelmien sisällöt ja ne harmonisoidaan työllisyysalueelle.

Tuleva Mikkelin seudun työvoimapalvelut jatkaa yhteistyötahojen kanssa samaa työtä, mitä Etelä-Savon TE-toimisto on tehnyt. Tarvittaessa tarkistetaan keskinäisten sopimusten tilanne ja vähintään päivitetään sopimuspuolet kohdalleen. Joidenkin osalta voidaan tarkastella sopimuksia myös sisällöllisesti. Yhteistyökumppaneiden kanssa tuotetaan yhteisen kehittämisen foorumeita tai työpajoja, joissa tarkastellaan rajapintoja ja seurataan yhteistyön sujumista.

Tavoitteena Suomen parhaat työvoimapalvelut

TE2024 E-Savo -hanke

Tiina Ikonen

Seija Lehtonen

Hanke on rahoitettu Etelä-Savon Maakuntaliiton myöntämällä (AKKE-) rahoituksella ja sitä toteuttaa Mikkelin kaupunki.